

Osa 5, Päiväysmerkinnät

Oppaan tässä osassa opit:

- ▶ Mitä eroa on vähimmäissäilyvyysajalla ja viimeisellä käyttöajankohdalla?
- ▶ Miten päiväysmerkintä ilmoitetaan?

Päiväysmerkintänä voi käyttää tuotteesta riippuen joko vähimmäissäilyvyysaika ("parasta ennen") tai viimeistä käyttöajankohtaa.

Vähimmäissäilyvyysaika eli "parasta ennen" merkintä

Vähimmäissäilyvyysajalla tarkoitetaan ajankohtaa, johon asti elintarvike oikein säilytettynä säilyttää sille tyypilliset ominaisuudet, kuten maun ja rakenteen. Elintarvikkeen voi myydä tai käyttää tämän päivämäärän jälkeenkin, kunhan sen laatu ei ole oleellisesti heikentynyt.

Vastuu elintarvikkeen laadusta on tässä tapauksessa myyjällä tai elintarvikkeen luovuttajalla.

Jotta kuluttajat eivät epähuomiossa ostaisi päiväykseltään vanhentuneita elintarvikkeita, tulisi päiväyksen ylittymisestä ilmoittaa myytävän tai luovutettavan tuotteen yhteydessä.

Vähimmäissäilyvyysajan ilmoittaminen

Vähimmäissäilyvyysaika ilmoitetaan käyttämällä sanontaa "parasta ennen", jonka jälkeen ajankohta merkitään seuraavasti:

Elintarvikkeen säilyvyysaika	Päiväyksen aikatarkkuus	Esimerkiksi
enintään 3 kuukautta	päivä ja kuukausi	"parasta ennen 31.12."
yli 3, mutta enintään 18 kuukautta	kuukausi ja vuosi	"parasta ennen joulukuun 2019 loppua"
yli 18 kuukautta	vuosi	"parasta ennen 2019 loppua"
kaikki edellä mainitut säilyvyysajat	päivä, kuukausi ja vuosi	"parasta ennen 31.12.2019"

Vähimmäissäilyvyysaika ilmoitetaan aina järjestyksessä päivä, kuukausi ja vuosi. Jos päiväys merkitään ainoastaan kuukautena ja vuotena tai pelkästään vuoden tarkkuudella, on sana "loppua" lisättävä päiväyksen loppuun, esimerkiksi "parasta ennen 2019 loppua".

Ajankohta voidaan ilmoittaa myös muualla pakkauksessa kuin "parasta ennen" -merkinnän jälkeen.

Tällöin merkinnän yhteydessä tulee ilmoittaa, missä pakkauksen kohdassa päiväys on, esimerkiksi ”parasta ennen” – katso tuotteen kansi.

Pakasteissa käytetään aina ”parasta ennen” -päiväystä.

Viimeinen käyttöajankohta tai viimeinen käyttöpäivä

Viimeisellä käyttöajankohdalla tarkoitetaan ajankohtaa, johon asti elintarviketta saa käyttää.

Viimeinen käyttöajankohta merkitään mikrobiologisesti helposti pilaantuviin elintarvikkeisiin, jotka voivat muodostaa terveydellisen vaaran lyhyenkin säilytyksen jälkeen.

Tällaisia elintarvikkeita ovat esimerkiksi seuraavat elintarvikkeet, ellei niitä ole lämpökäsittelyn tai säilöntäaineiden avulla tai muulla keinoin tehty säilyviksi:

1. Raakamaito ja siitä valmistetut tuotteet
2. Munavalmisteet
3. Tuore liha, elimet, veri ja tuore plasma
4. Jauheliha ja muut kypsentämättömät lihavalmisteet
5. Tuore kala, mäti ja äyriäinen
6. Tuoresuolattu ja kylmäsavustettu kala
7. Sellaiset ruokaineokset, jälkiruoat ja konditoriavalmisteet, joita ei ole lämpökäsitelty

Muutkin tuotteet kuin luettelossa mainitut voivat olla mikrobiologisesti helposti pilaantuvia, jolloin ne vaativat ”viimeinen käyttöpäivä” -merkinnän.

Tällöin toimijan tulee tapauskohtaisesti arvioida, onko tuotetta pidettävä mikrobiologisesti helposti pilaantuvana.

Elintarviketta ei saa myydä viimeisen käyttöpäivän jälkeen eikä käyttää myytävän tai tarjottavan elintarvikkeen valmistuksessa.

Viimeisen käyttöajankohdan ilmoittaminen

Viimeinen käyttöajankohta merkitään pakkaukseen käyttämällä sanontaa ”viimeinen käyttöajankohta” tai ”viimeinen käyttöpäivä”, jonka jälkeen pakkaukseen merkitään päiväys päivänä ja kuukautena sekä haluttaessa myös vuosilukuna. Tällöin järjestyksen tulee olla nimenomaan tämä.

Esimerkiksi

- viimeinen käyttöajankohta 27.9.
- viimeinen käyttöpäivä 27.9.2019.

Merkinnän yhteydessä on esitettävä lisäksi tuotteen säilytysohje.

Muuta huomioitavaa

Erätunnus

Jos päiväysmerkintä ilmaistaan ainakin päivän ja kuukauden tarkkuudella, sitä voidaan käyttää myös elintarvike-erän tunnuksena. Erätunnuksesta kerrotaan tarkemmin tämän oppaan osassa 9, Muut pakolliset tiedot.

Pakkaamattomat elintarvikkeet

Päiväysmerkintää ei tarvitse ilmoittaa pakkaamattomista elintarvikkeista, ellei elintarvikkeen säilytysohje sitä erityisesti edellytä.

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osioista 6.7 ja 7.1.

Voit harjoitella oppimaasi tämän oppaan Osassa 11, Kertaustehtävät.

Yhteenveto

- ▶ Viimeinen käyttöajankohta tai viimeinen käyttöpäivä merkitään mikrobiologisesti herkästi pilaantuviin elintarvikkeisiin. Elintarviketta ei saa käyttää eikä myydä tämän päivämäärän jälkeen.
- ▶ Parasta ennen -päivämäärän jälkeen elintarvikkeen voi vielä myydä tai käyttää, jos laatu ei ole oleellisesti heikentynyt. Toimijana vastaat elintarvikkeen laadusta myös silloin.